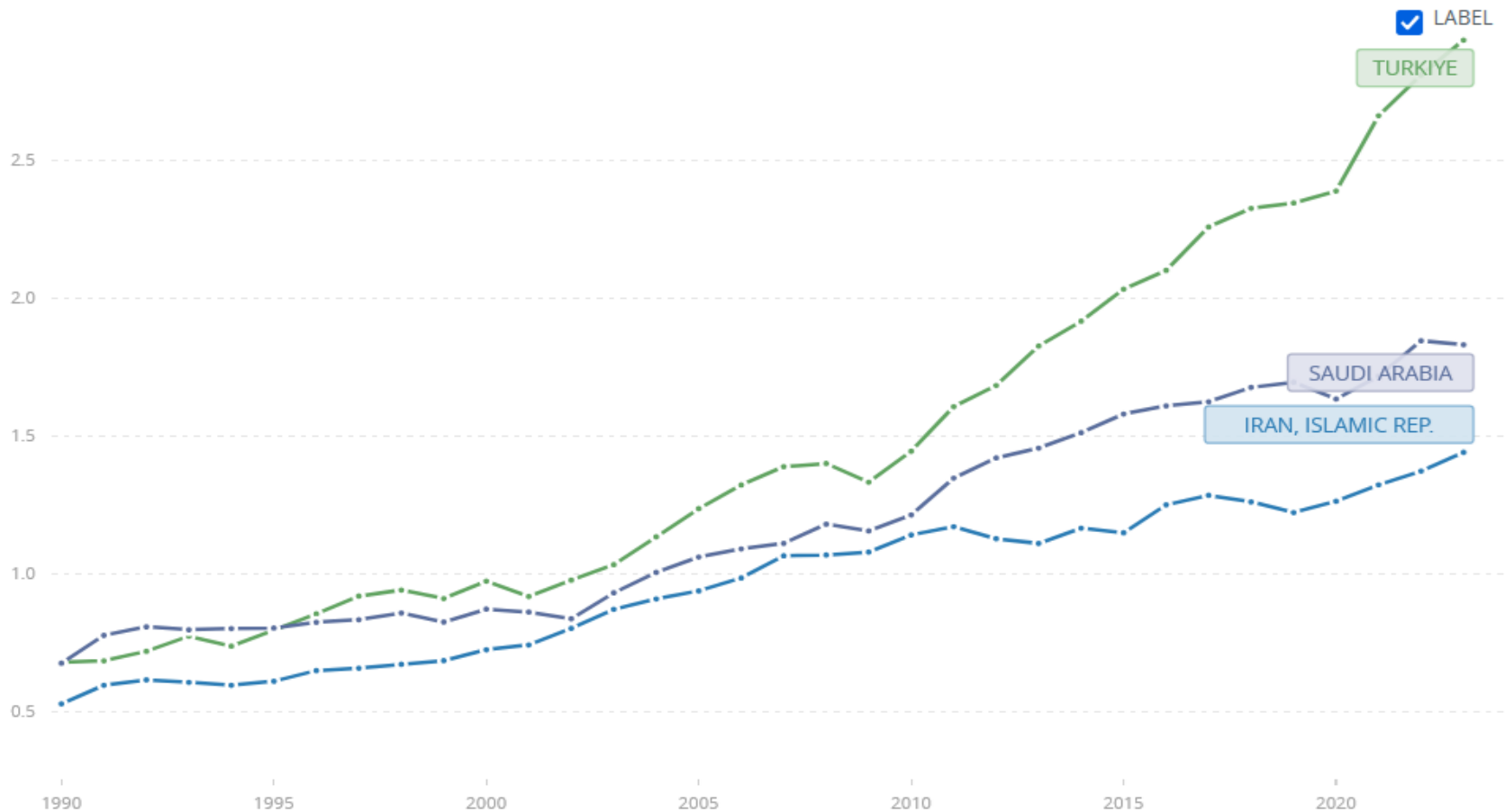

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

چشم انداز اقتصادی ایران

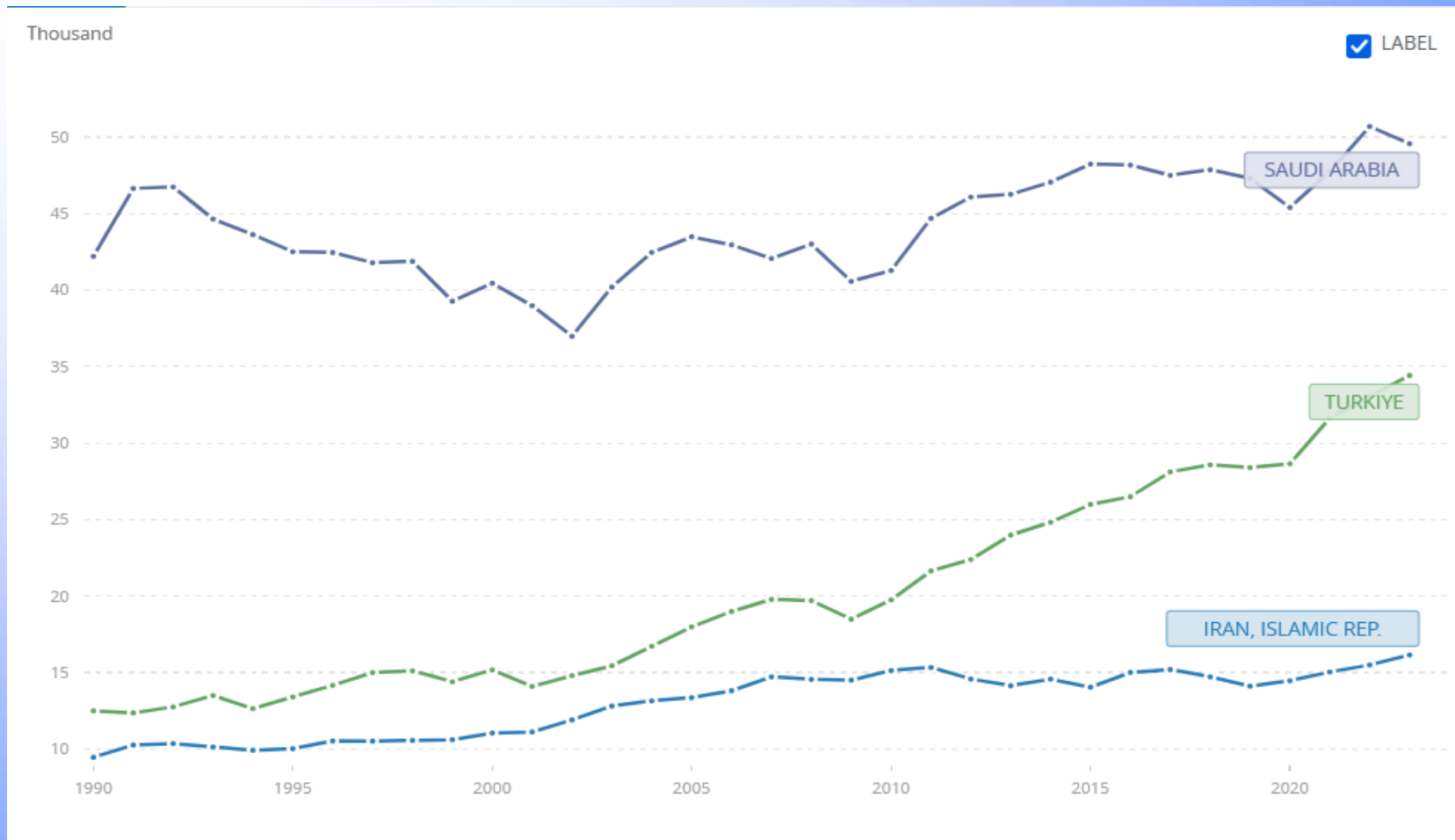
دکتر وحید شقاقی شهری
دکترای اقتصاد و عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی
آبان ۱۴۰۳

تولید ناخالص داخلی به قدرت برابری خرید و قیمت ثابت ۲۰۲۱

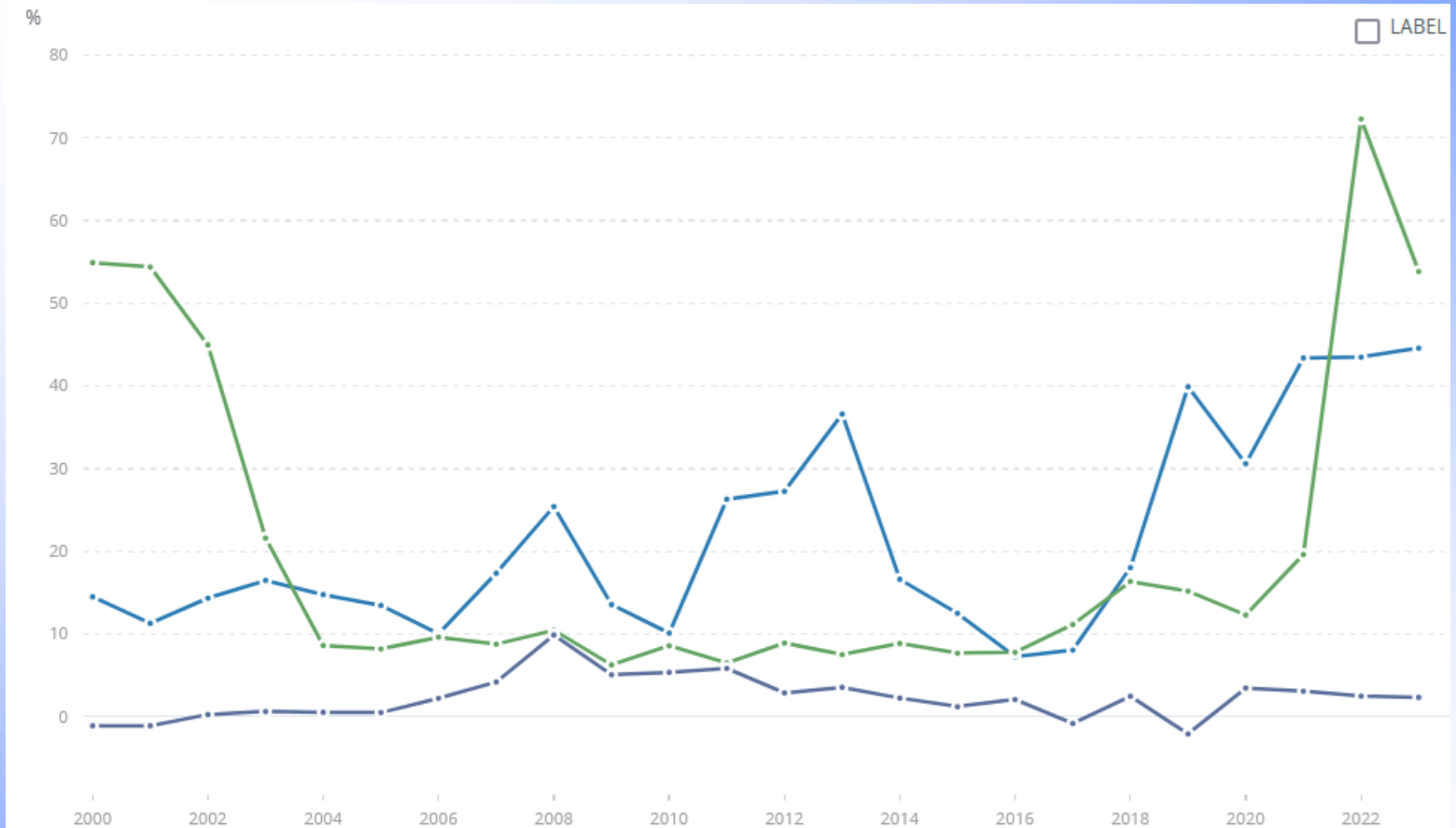
تولید ایران، ترکیه و عربستان در ۲۰۱۰ تقریباً با هم برابر
تولید ترکیه ۲ برابر ایران
تولید عربستان ۳۰ درصد بزرگتر از ایران

تولید ناخالص داخلی سرانه به قدرت برابری خرید و قیمت ثابت ۲۰۲۱

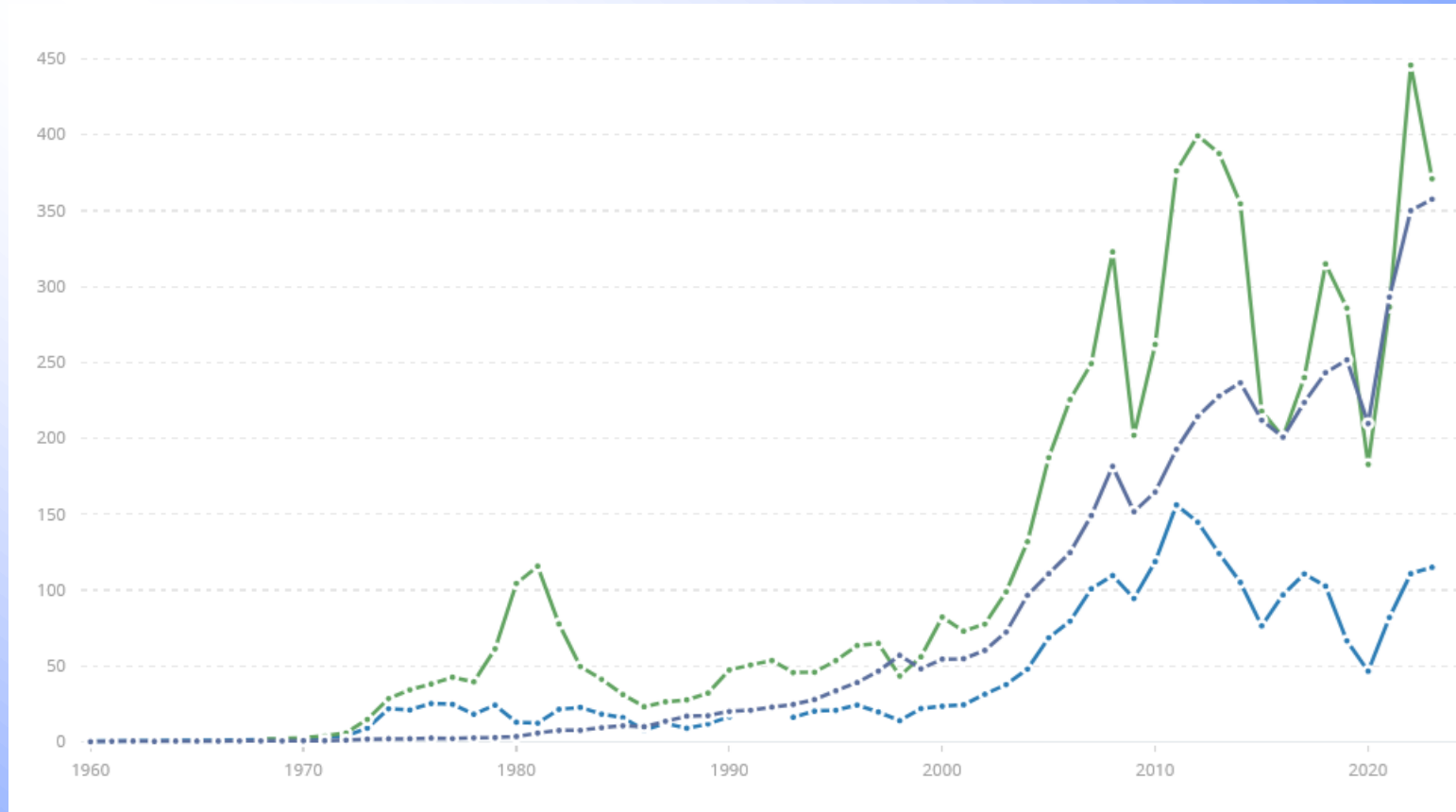
افزایش فقط ۱۰۰۰ دلاری در تولید سرانه طی دوره ۲۰۱۰-۲۰۲۳
افزایش تقریباً دو برابری تولید سرانه ترکیه طی این مدت

نرخ تورم

تورم عربستان طی دهه اخیر زیر ۵ درصد
میانگین تورم سالهای اخیر ایران: ۴۰ درصد

صادرات

صادرات عربستان و ترکیه در ۲۰۲۳ تقریباً برابر و حدود ۳۶۰ میلیارد دلار
صادرات ایران ۱۱۴ میلیارد دلار (صادرات غیرنفتی معادل ۴۰ تا ۴۵ میلیارد دلار)

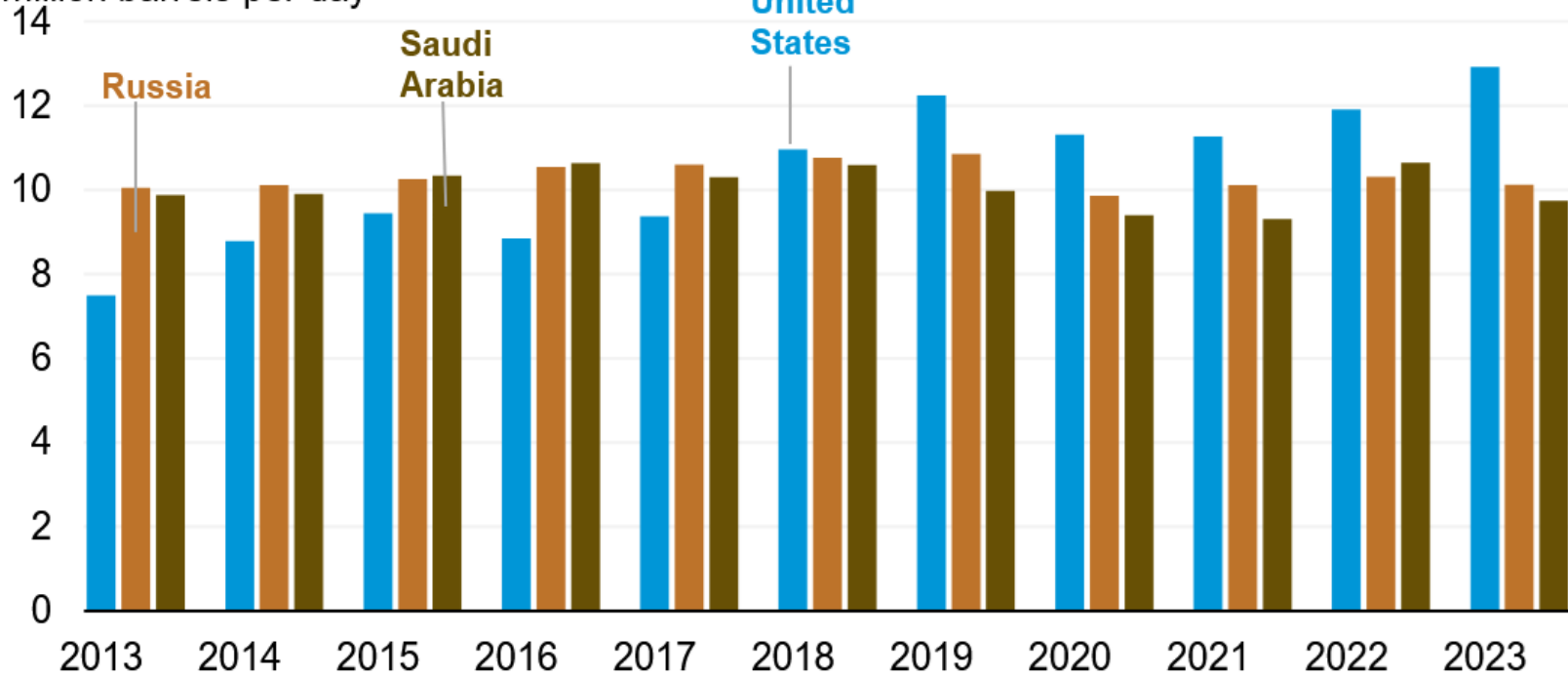
خاورمیانه جدید
معماری برپایه مدل اقتصاد غیرنفتی
تا ۲۰۳۰ نفت دیگر کالای استراتژیک نخواهد بود

تولید نفت عربستان، روسیه و آمریکا

Average annual crude oil and condensate production from top three global producers (2013–2023)

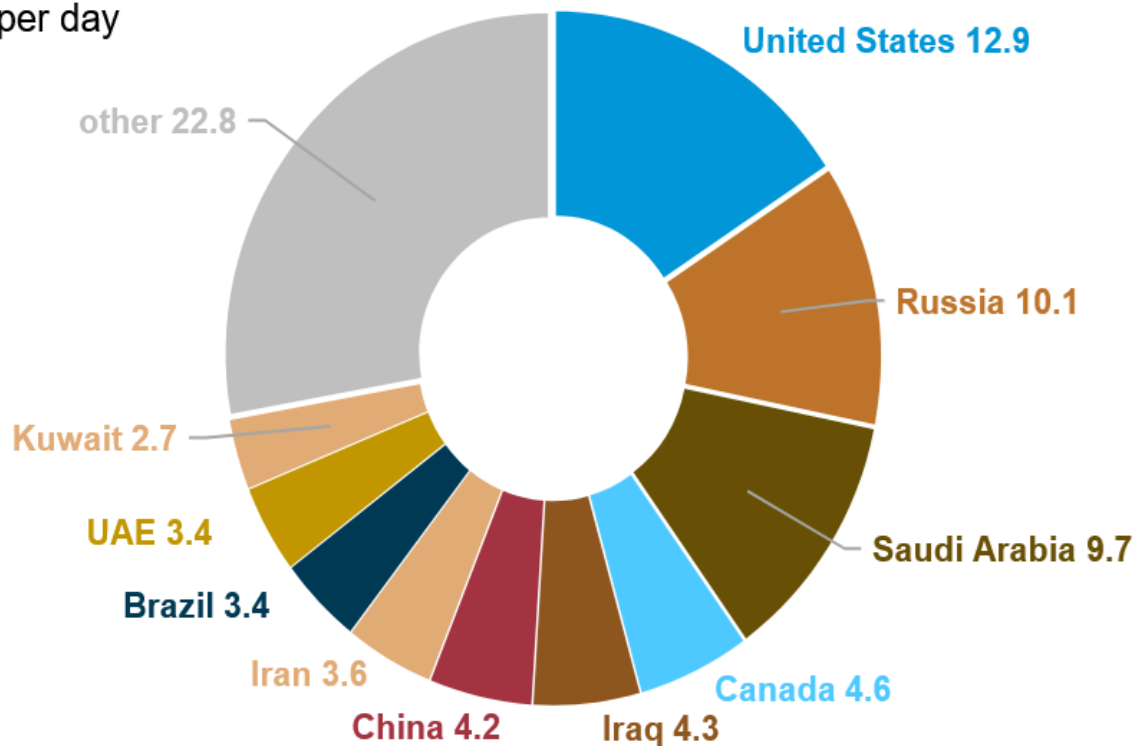
million barrels per day

Data source: U.S. Energy Information Administration, International Energy Statistics

سهم تولید نفت کشورهای نفت خیز

Global crude oil and condensate production in 2023 by select countries
million barrels per day

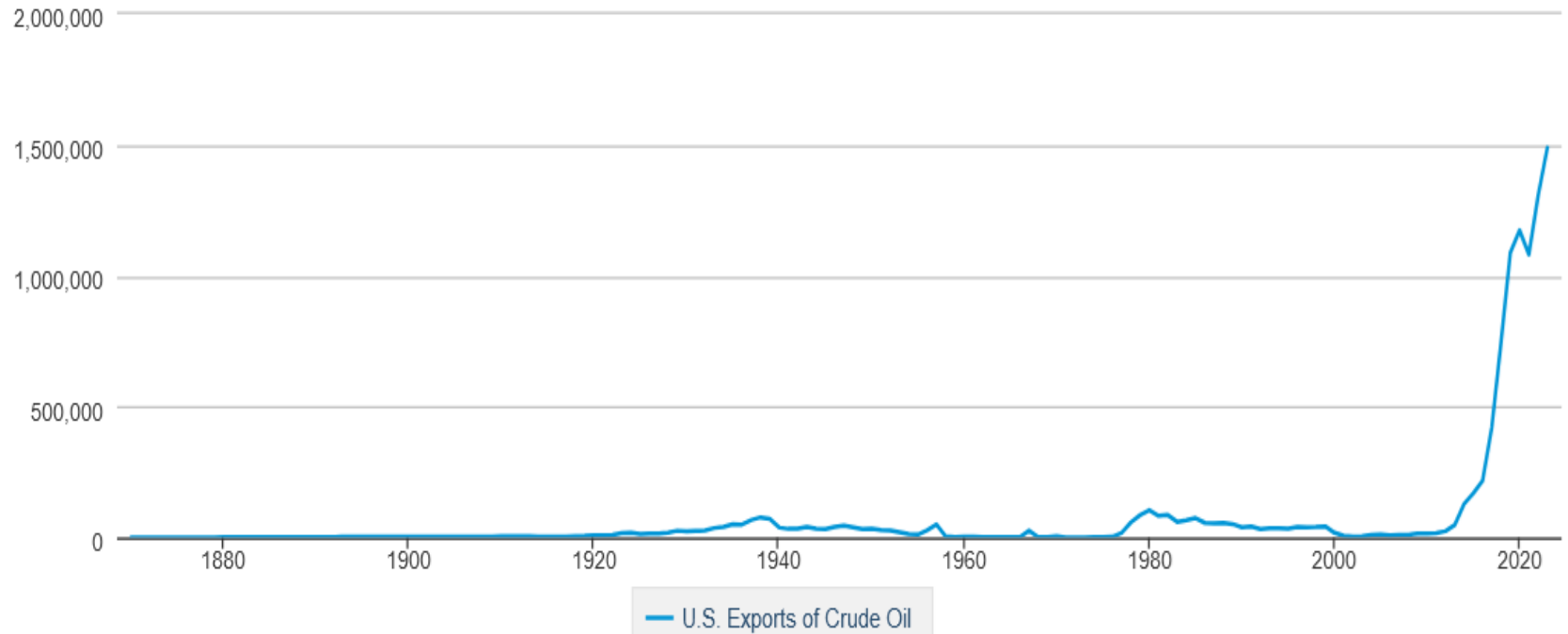
Data source: U.S. Energy Information Administration, [International Energy Statistics](#)

جهش صادرات نفت خام امریکا از ۲۰۱۱

U.S. Exports of Crude Oil

↓ DOWNLOAD

Thousand Barrels

Data source: U.S. Energy Information Administration

مثلت
دانش، ثروت و قدرت

هژمونی های قرن ۱۶ تا ۲۱

اعصار

پرتغال قرن ۱۶: کنترل مستعمرات شرق جهان از ۱۴۹۷ تا ۱۶۵۰
اسپانیای قرن ۱۶: کنترل مستعمرات غرب جهان و شمش های طلا
عثمانی قرن ۱۶: کنترل مستعمرات

۱. عصر اکتشافات دریایی
۲. عصر مدرنیسم و انقلاب تجاری
۳. عصر باروت و توپخانه

هلند قرن ۱۷: قدرت برتر جهان از ۱۶۰۹ تا ۱۶۴۰ و اتکاء به تجارت جهانی
بریتانیای قرون ۱۷ تا ۱۹: اتکاء به منابع مستعمرات و نیروی دریایی
فرانسه قرون ۱۷ تا ۱۹: : اتکاء به منابع مستعمرات (آفریقا)

۱. عصر خردگرایی و نهضت علمی
۲. انقلاب صنعتی و عصر ماشینیسیم
۳. عصر تحولات باروت و توپخانه

آمریکای قرن ۲۰: تولید انبوه عصر صنعت، ورود سرمایه و طلا به
امریکا پس از جنگ جهانی دوم
شوروی قرن ۲۰: تولید انبوه صنعت (صنایع سنگین)

۱. عصر ایدئولوژی ها
۲. عصر اتم
۳. عصر فضا
۴. عصر فناوری اطلاعات و ارتباطات
۵. انقلاب دوم صنعتی
۶. اقتصاد دیجیتال
۷. عصر پست مدرنیسم

آمریکا، چین، هند، مکزیک، لهستان و اندونزی قرن ۲۱
«تاثیرگذاری بر پیشرفت آتی فناوری در سراسر جهان و
رقابت بر سر تصاحب اعصار جدید»

۱. عصر هوشمندسازی، تراشه ها و هوشمندسازی اقتصاد
۲. عصر مجاز و تمدن مجازی و تلقینی
۳. عصر هیدروژن
۴. انقلاب ژنتیک و قرن بایوتکنولوژی
۵. عصر تکنوترونیک
۶. عصر ترانس، مدرنیسم

عباس میرزا دویست سال پیش درمی یابد که کشورش عقب مانده است
شما در جنگیدن و فتح کردن و بکار بردن قوای عقلیه
متبحرید و حال آنکه ما در جهل غوطه ور و بندرت آتیه را در
نظر می گیریم. مگر جمعیت و حاصلخیزی و ثروت مشرق
زمین از اروپا کمتر است؟ آفتاب که قبل از رسیدن به شما به
ما می تابد تاثیرات مفیدش در سر ما کمتر از شماست؟ آیا
خدایی که مراحمش بر جمیع ذرات عالم یکسان است،
خواسته که شما را بر ما برتری دهد؟ اجنبی حرف بزن. بگو
من چه باید بکنم که ایرانیان را هشیار نمایم.

دیدار عباس میرزا ولیعهد فتحعلی شاه با ژوهر سفیر وقت فرانسه
در ایران (دوران ناپلئون بناپارت) بعد از شکست از سپاه روس ها
(دور اول جنگ های بین ایران و روس در ۱۸۰۴-۱۸۱۴ عهدنامه گلستان
دور دوم جنگ های ایران و روس در ۱۸۲۶-۱۸۲۸ معاهده ترکمنچای)

فتحعلی شاه قاجار پادشاه ممالک محروسه ایران در جریان شرف یابی کنسول بریتانیا مشتاقانه از وی می پرسد که چند ذرع بایستی زمین را حفر کنند تا به ینگه دنیا (آمریکا) برسند؟ و وقتی کنسول انگلیس متحیرانه پاسخ می دهد که راه رسیدن به ینگه دنیا از طریق کندن زمین نیست، اعلی حضرت با تغییر اظهار می دارند که نماینده انگلیس اطلاعی ندارد زیرا کنسول عثمانی شخصاً به ایشان گفته اند که با کندن زمین می توان به ینگه دنیا رسید....

فتحعلی شاه قاجار

(۱۱۵۱-۱۲۱۳ ه. ش، ۱۷۷۲-۱۸۳۴ م)

نقل است وقتی ناپلئون به نزدیکی قاهره رسید یکی از پهلوانان مصری با جامه های درخشان زرین و کلاهخود و زره پولادین به سوی ارتش فرانسه رفت و فرمانده قشون فرانسه را برای جنگ تن به تن دعوت کرد ولی با شلیک گلوله سربازی از پای در آمد و ناپلئون در نبرد اهرام پیروز شد...

انقلاب صنعتی و اختراعات تازه و ساخت باروت اروپا را تکان داده بود ولی در مصر هنوز به رسم قرون وسطایی زندگی می کردند

مولفه های قدرت و هژمونی در قرن ۲۱ ام

۱) اطلاعات و مکادیتا و کنترل مبادلات داده ای جهان

۲) تداوم تسلط بر اقیانوس ها

۳) تداوم تسلط بر فضا

۴) تسلط بر افکار و اندیشه ها

۵) پیشتازی در علوم نوین و خیز به ثروت موج چهارم علم

شامل ترکیبی از هوش مصنوعی، نانوتکنولوژی، مخابرات و بیوتکنولوژی

۶) مدیریت و کنترل نظام مالی و پولی جهان

۷) پیشتازی در ورود به اعصار جدید قرن ۲۱ ام و قاپیدن

اعصار جدید (عصر هوشمندسازی، تمدن مجازی و تلقینی، هیدروژن،

بایوتکنولوژی، تکنوترونیک، ترانس مدرنیسم)

تحليل آينده اقتصاد (امواج سه گانه)

اعصار مختلف

عصر کشاورزی: سه هزار سال
عصر صنعت: سیزده سال (قرن ۱۷ تا ۲۰)
عصر دانیایی: از ۱۹۵۰ میلادی تا کنون

عناصر قدرت در اعصار مختلف

عصر کشاورزی: زمین تجلی قدرت و ثروت
عصر صنعت: ماشین و مواد اولیه تولید صنعتی
عصر دانایی: دانش و اطلاعات

درک تفاوت:

دانایی پایان ناپذیر و انحصار ناپذیر است

امواج ثروت و قدرت در اعصار مختلف

عصر کشاورزی: خانواده سنتی، ابزار تولید، روابط اجتماعی، قوانین و مقررات، اتکاء به عضله، مبادلات پایاپای، زمین محور قدرت و ثروت

عصر صنعت: خانواد هسته ای، برون سپاری، کارخانه، شهرنشینی، نظم و انضباط، روابط کار، کمیابی منابع، تولید انبوه، استانداردسازی

عصر دانایی: خانواده غیرهسته ای، درون سپاری، ارتباطات و اطلاعات، منابع پایان ناپذیر، تغییرات سریع، تولید انبوه زدایی شده و اختصاصی، کالاهای ایده-مبنا، فروش دانش و صادرات مالکیت فکری (ثروت کشورها)، ظهور جهان مسطح و بدون وزن و بدون مرز و ذره ای

تفاوت ثروت در اعصار مختلف:

تغییر ماهوی از محسوس و ملموس به نامحسوس و ناملموس

عصر دانایی

جهان مسطح، بدون مرز و بدون وزن

The world is flat,
without border and weight

توماس فریدمن:

من هم قبول دارم که دنیا کاملا مسطح نیست، ولی دیگر گرد هم نیست.

نخستین عصر جهانی شدن (۱۴۹۲ - ۱۸۰۰)

اندازه دنیا از بزرگ به متوسط کاهش یافت و نیروی پیش برنده کشورها و قدرت آنها شدند.

مرحله دوم جهانی شدن (۱۸۰۰-۲۰۰۰)

جهان از متوسط به کوچک کاهش یافت و نیروی پیش برنده ادغام جهانی، شرکت های چندملیتی شدند.

مرحله سوم جهانی شدن (قرن ۲۱م)

جهان از کوچک به ذره ای تبدیل شده است و همزمان میدان بازی را مسطح کرده است و نیروی پیش برنده این عصر، افراد و حلقه های ذره ای از افراد هستند (نظیر استارتاپ اوپن ای آی).

رئوس تحولات عصر دانایی

عصر زیست فناوری و انقلاب ژنتیک

عصر هوشمندسازی و تراشه ها

عصر مجازی و اقتصاد مجازی

عصر هیدروژن

عصر تکنوترونیک و فراانسان

عصر فناوری اطلاعات و ارتباطات

مگاترندها (ابرروندها) بنگاه رند، ریچارد واتسون

بدهی (DEBT)

فردگرایی (Individualism)

اضطراب (Anxiety)

پیری (Ageing)

تغییرات زیست محیطی (Environmental Change)

دیجیتالی سازی (Digitalization)

شخصی سازی (Personalization)

شهری شدن (Urbanization)

جابجایی قدرت (از عالم غرب به شرق)

بحران آب، غذا و انرژی

مگاترندہا (ابر روندہا) بنگاہ رند، ریحارد واتسون

نظام ثروت آینده و مولفه های ثروت آفرین در قرن ۲۱

نظام ثروت آینده

فناوری زیستی، انقلاب ژنتیک، اقتصاد زیست پایه

انبوه زدایی تولید و سفارشی سازی انبوه
از تولید انبوه عصر صنعت به انبوه زدایی و اختصاصی شده عصر دانش بنیان
(تولید شخصی)

ظهور و گسترش پدیده شغل سوم بی مزد

فروش دانش و صادرات مالکیت فکری و ناملموس ها (خدمات)

گذر از سومین موج علم و ثروتهای ناشی از های تک Hi-Tech (متکی به
کامپیوتر، ماهواره ها، اینترنت و تجهیزات الکترونیکی) و خیز به ثروت موج
چهارم علم شامل ترکیبی از هوش مصنوعی، نانوتکنولوژی، مخابرات و
بیوتکنولوژی

گذار از سرمایه داری کالایی به سرمایه داری خردورز
سرمایه داری خردورز با تمرکز بر قدرت فکری و اندیشه انسانی نظیر بازی های
کامپیوتری، صنعت موسیقی، فیلم های هالیوودی

ظهور تمدن مجازی و تلقینی، پدیده جهان های موازی و اقتصاد مجازی

اقتصاد غیر پولی (تولیصرف) در برابر اقتصاد پولی: نظام تولید ثروت

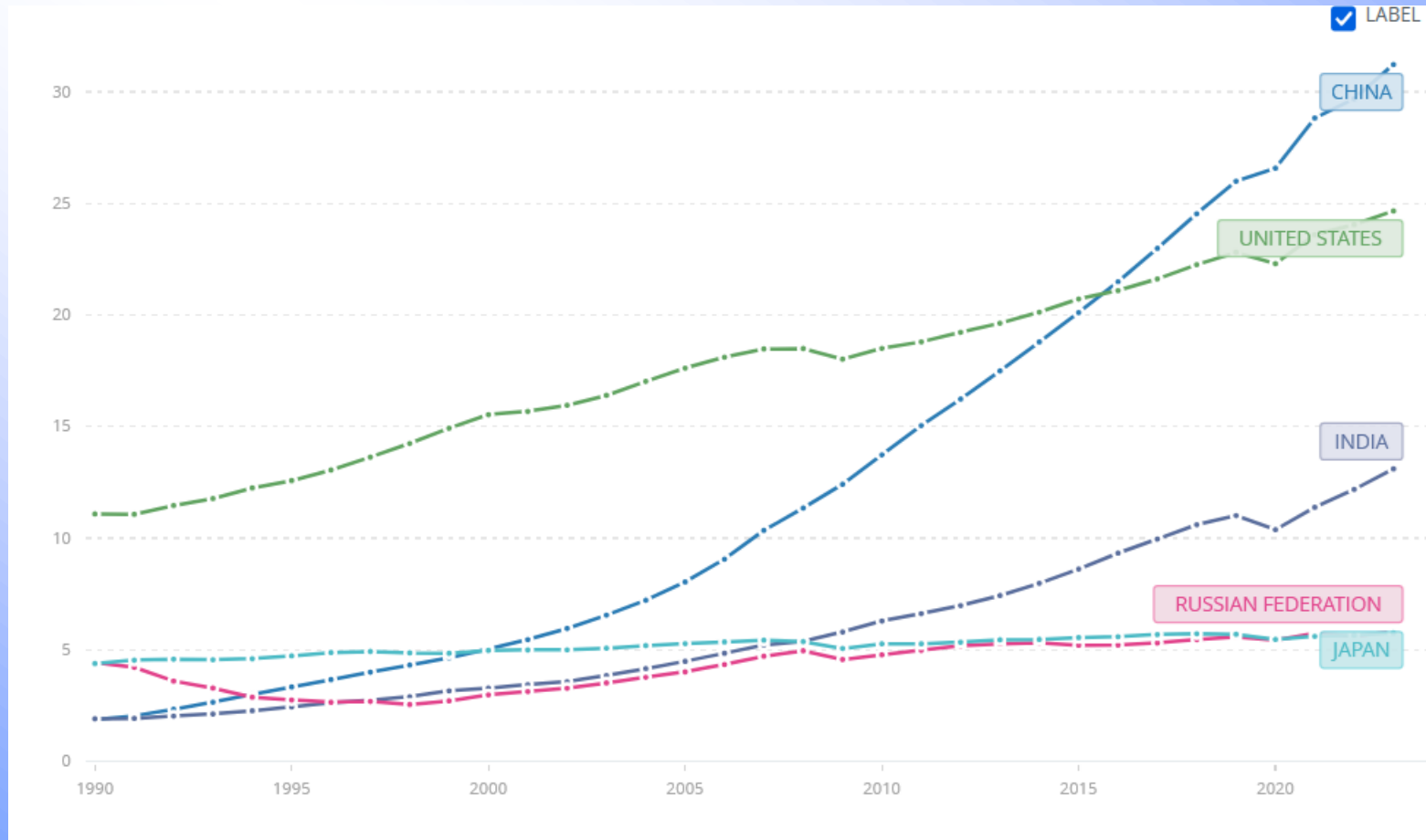
سه ایران و همزمانی امواج

اتخاذ راهبردی مشابه چین راهبرد موازی (سه چین)

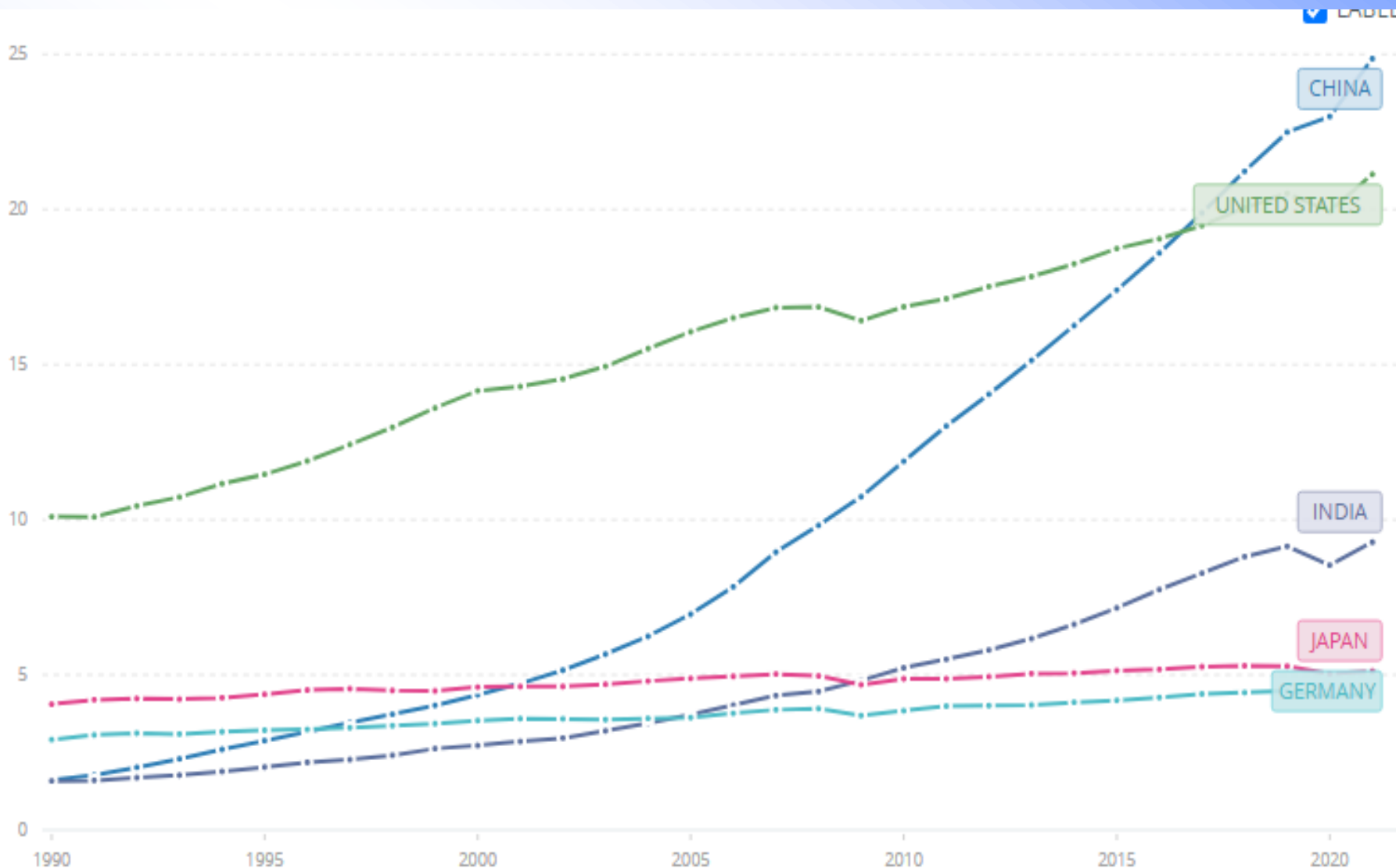
رویکرد همزمانی سه موج (اول تا سوم)؛ دیگر منتظر نمی‌نمانند که صنعتی شدن موج دومی را کامل کنند و بعد توسعه موج سومی را شروع کنند. حتی ممکن است بتوانند مراحل مشخصی از فرایند را دور بزنند.

فشردن زمان (موفقیت در چند دهه به جای چند قرن) و
گسترش برد فضایی (صادرات به جهان)

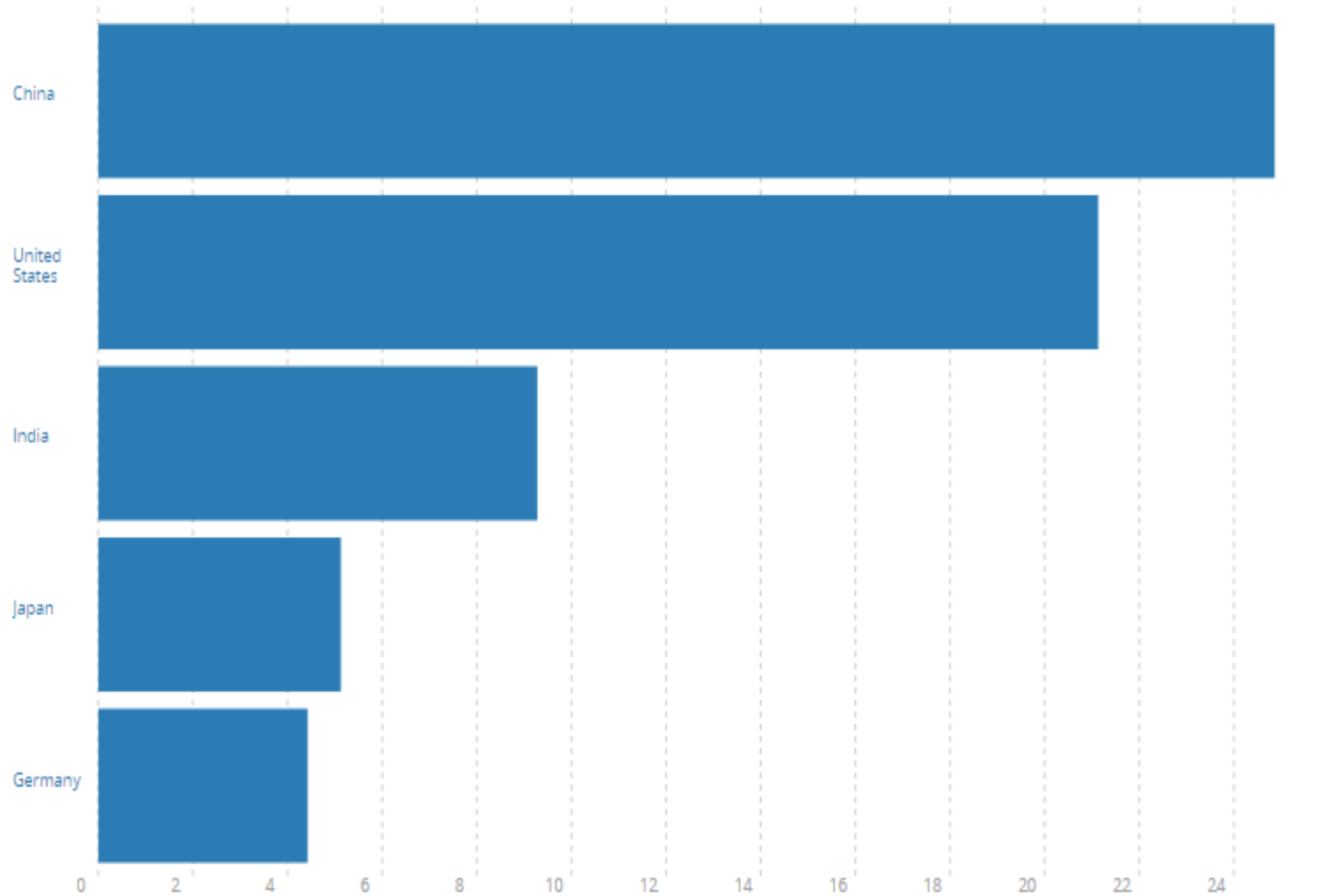
روند تولید ناخالص داخلی به قدرت برابری خرید (به قیمت ثابت سال ۲۰۲۱)

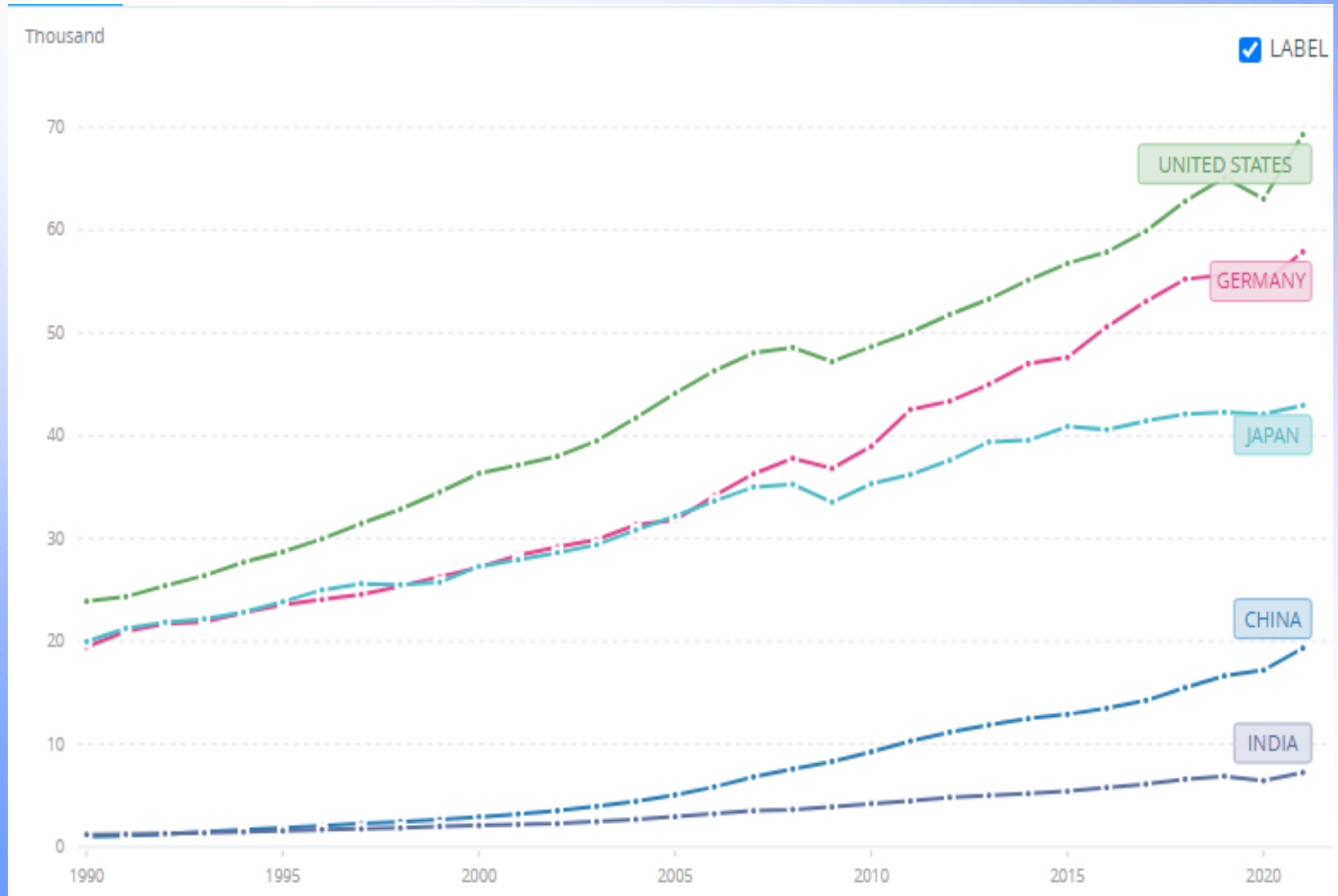
روند تولید ناخالص داخلی به قدرت برابری خرید (به قیمت ثابت سال ۲۰۱۷)

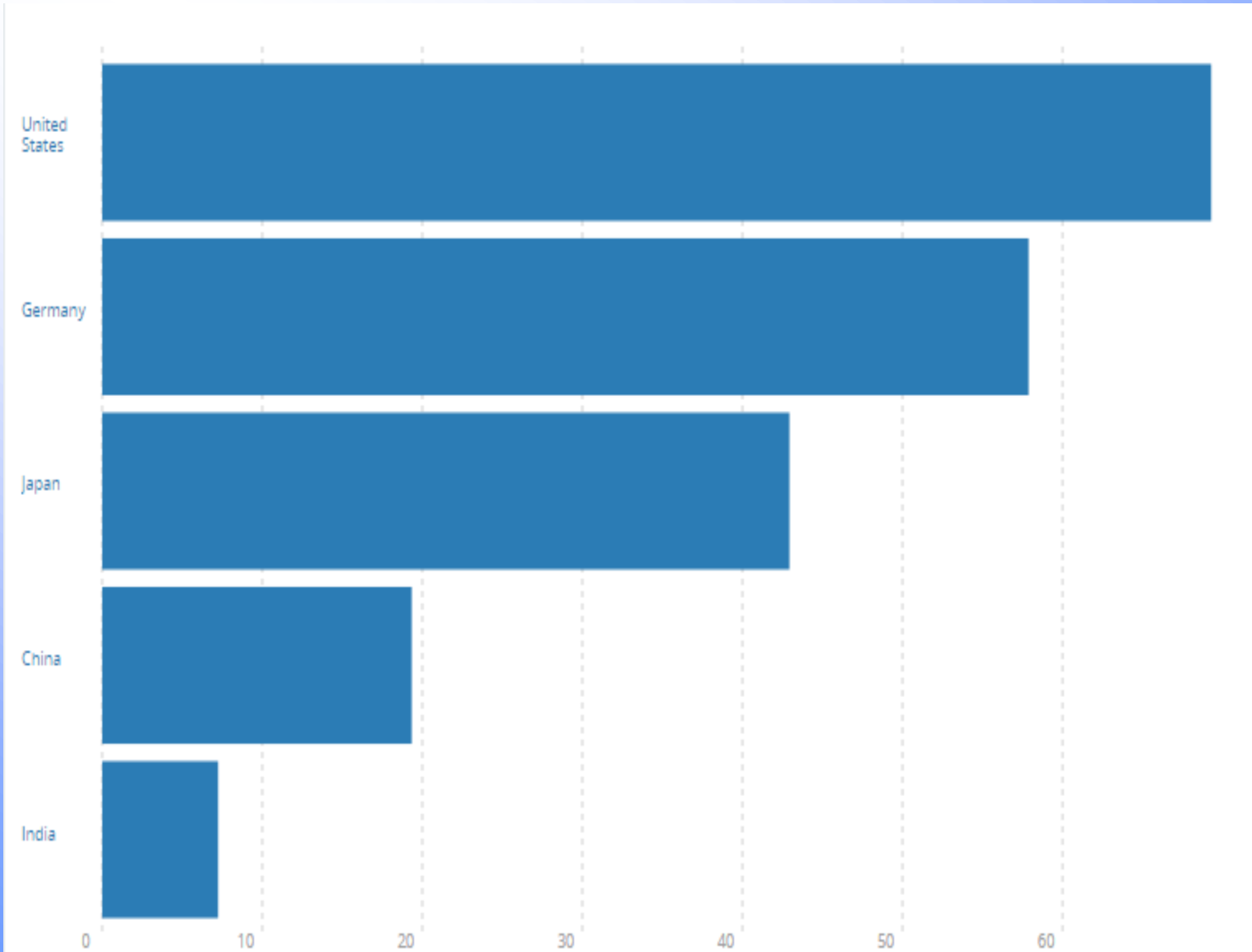
تولید ناخالص داخلی به قدرت برابری خرید در ۲۰۲۱ (به قیمت ثابت سال ۲۰۱۷)

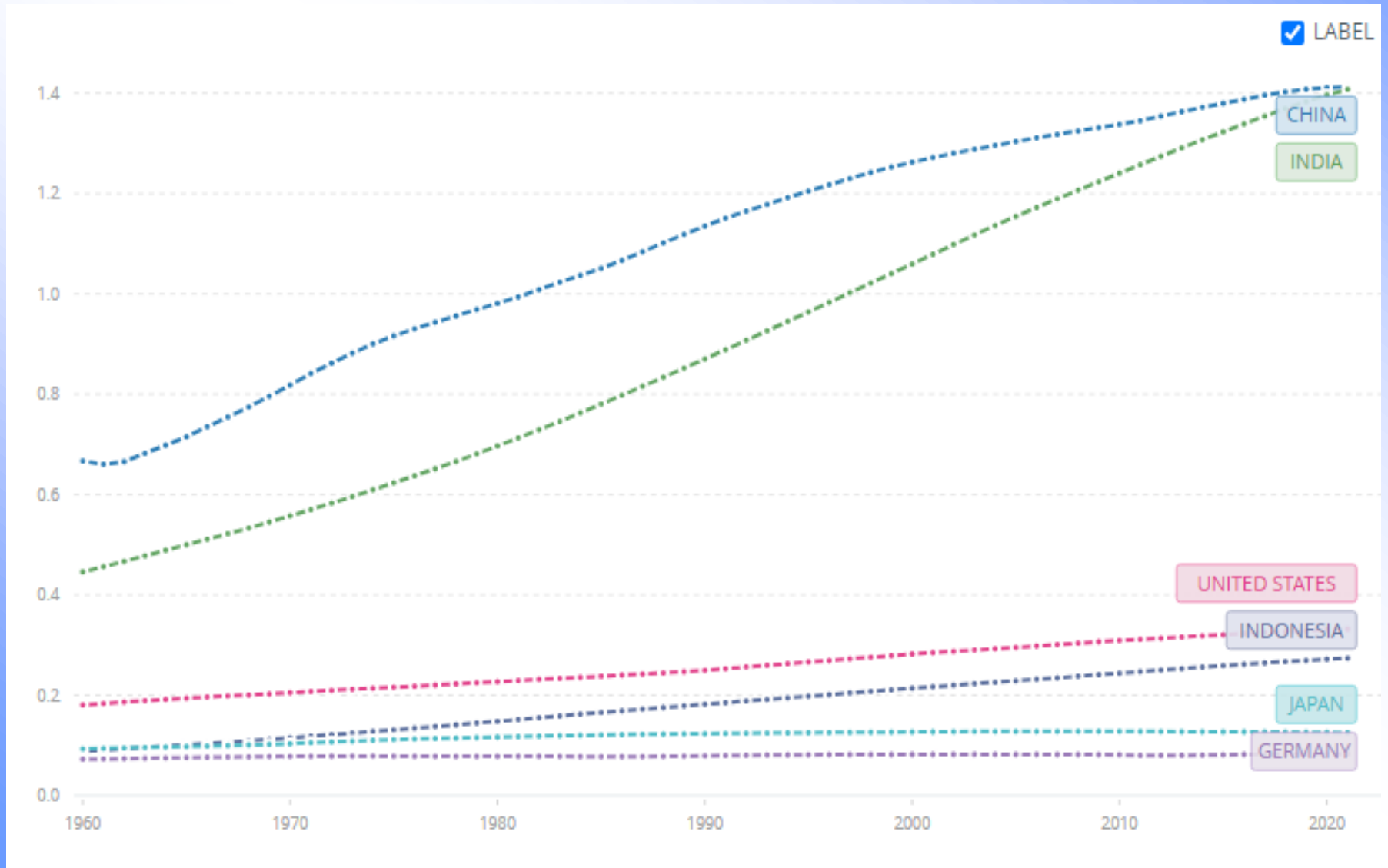
روند تولید ناخالص داخلی سرانه به قدرت برابری خرید

تولید ناخالص داخلی سرانه به قدرت برابری خرید در ۲۰۲۱

روند جمعیت

ارزش بازار سرمایه کشورهای منتخب

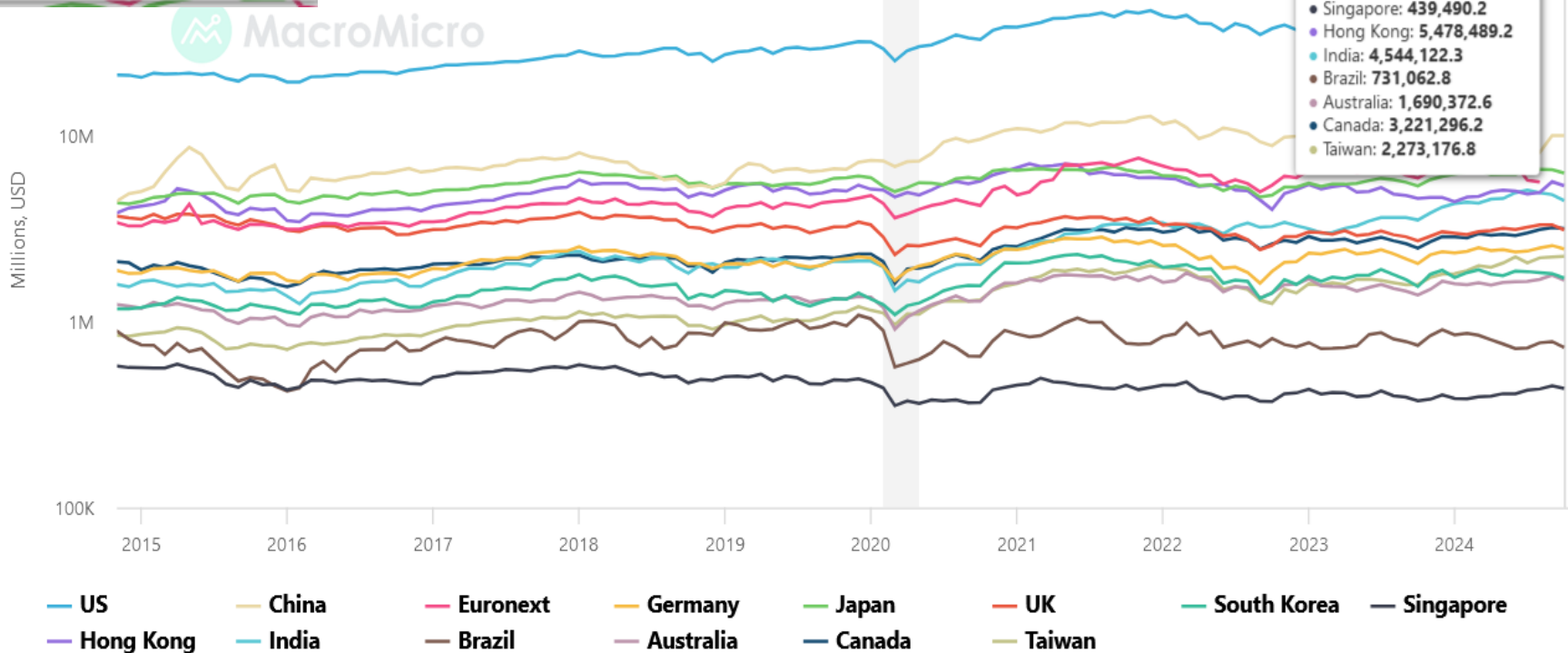
- October 2024
- US: 57,178,679.7
 - China: 10,239,640.3
 - Germany: 2,495,305.2
 - Japan: 6,424,839.8
 - UK : 3,163,329.3
 - South Korea: 1,736,087.3
 - Singapore: 439,490.2
 - Hong Kong: 5,478,489.2
 - India: 4,544,122.3
 - Brazil: 731,062.8
 - Australia: 1,690,372.6
 - Canada: 3,221,296.2
 - Taiwan: 2,273,176.8

World - Stock Market Capitalization by Country

MacroMicro.me | MacroMicro

1y 2y 3y 5y 10y

- October 2024
- US: 57,178,679.7
 - China: 10,239,640.3
 - Germany: 2,495,305.2
 - Japan: 6,424,839.8
 - UK : 3,163,329.3
 - South Korea: 1,736,087.3
 - Singapore: 439,490.2
 - Hong Kong: 5,478,489.2
 - India: 4,544,122.3
 - Brazil: 731,062.8
 - Australia: 1,690,372.6
 - Canada: 3,221,296.2
 - Taiwan: 2,273,176.8

توزیع منابع قدرت در اوایل قرن بیست و یکم

برزیل	روسیه	هند	چین	اتحادیه اروپا	ژاپن	آمریکا	شاخص / کشور
۸۵۱۵	۱۷۰۹۸	۳۲۸۷	۹۵۹۷	۴۳۲۵	۳۷۸	۹۸۲۷	مساحت (۱۰۰۰ کیلومتر مربع)
۲۰۹	۱۴۵	۱۳۳۹	۱۳۸۶	۵۱۲	۱۲۷	۳۲۵	جمعیت (میلیون نفر ۲۰۱۷)
۸۹	۹۹	۶۱	۹۱	۹۹	۹۹	۹۹	باسوادی درصد
۰	۴۸۳۴	۷۰	۲۵۰	۴۶۰	۰	۲۷۰۲	کلاهک هسته ای
۲۴	۵۹	۳۰	۱۳۲	۲۸۵	۴۶	۶۰۷	هزینه نظامی میلیارد دلار
۲	۴	۲	۱۱	۲۰	۳	۳۹	هزینه نظامی درصدی از جهان

توزیع منابع قدرت در اوایل قرن بیست و یکم

برزیل	روسیه	هند	چین	اتحادیه اروپا	ژاپن	آمریکا	شاخص / کشور
۳۲۵۵	۳۷۸۳	۹۵۹۶	۲۳۳۵۰	۲۱۷۸۶	۵۳۳۳	۱۹۴۸۵	تولید ملی ppp میلیارد دلار ۲۰۱۷
۲۰۵۳	۱۵۷۸	۲۶۵۰	۱۲۲۳۷	۱۷۳۳۸	۴۸۷۲	۱۹۴۸۵	تولید ملی جاری میلیارد دلار ۲۰۱۷
۱۵۵۵۳	۲۵۷۶۳	۷۱۶۶	۱۶۸۴۲	۴۲۵۱۶	۴۲۰۶۶	۵۹۹۲۷	سرانه تولید ppp دلار ۲۰۱۷
۳۲	۲۱	۷	۱۹	۵۰ ۲۰۰۶	۶۹	۷۴	کاربران اینترنت در ۱۰۰ نفر ۲۰۰۸
۰	۱	۰	۰	۱۶	۵	۵۵	دانشگاه برتر در بین ۱۰۰، ۲۰۰۹
۲۷	۶۷	۱۰۹۱	۲۶۰	۱۱۵۵	۴۱۷	۴۸۰	فیلم تولیدی ۲۰۰۶

اقتصاد دانش بنیان، کلید پیشرفت ایران در قرن ۲۱

اقتصاد دانش بنیان

اقتصاد دانش بنیان به مفهوم تجاری سازی یافته های علمی و کسب ثروت از دانش و اتکای اقتصاد به علم و فناوری است.
عصر کشاورزی: سه هزار سال؛ زمین تجلی قدرت و ثروت
عصر صنعت: سیصد سال (قرن ۱۷ تا ۲۰)؛ ماشین و مواد اولیه تولید صنعتی
عصر دانایی: از ۱۹۵۰ میلادی تاکنون؛ دانش و اطلاعات محور قدرت و ثروت

تولید کالاهای با فناوری بالا

صادرات محصولات دانش بنیان

نظام انگیزشی و نهادی دانش پایه

نظام نوآورانه و کار آفرینانه

اقتصاد دانش بنیان
اقتصادی است با
ویژگی های محوری:

از توجه شما سپاسگزارم